

Regional forskingskonferanse Helse Midt-Norge 3. oktober 2019

Et forsknings- og innovasjonssystem for bedre folkehelse

Camilla Stoltenberg

Direktør for Folkehelseinstituttet

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

2 UTRYDDE
SULT

3 GOD
HELSE

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD

7 RENENERGI
FOR ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER
VANN

15 LIV PÅ
LAND

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Styrke Norges konkurransekraft

Møte store samfunnsutfordringer

Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

BAKTEPPE

Prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

«Prinsipper for prioritering skal bidra til at ressursene brukes der de gir størst nytte og på dem som trenger det mest.

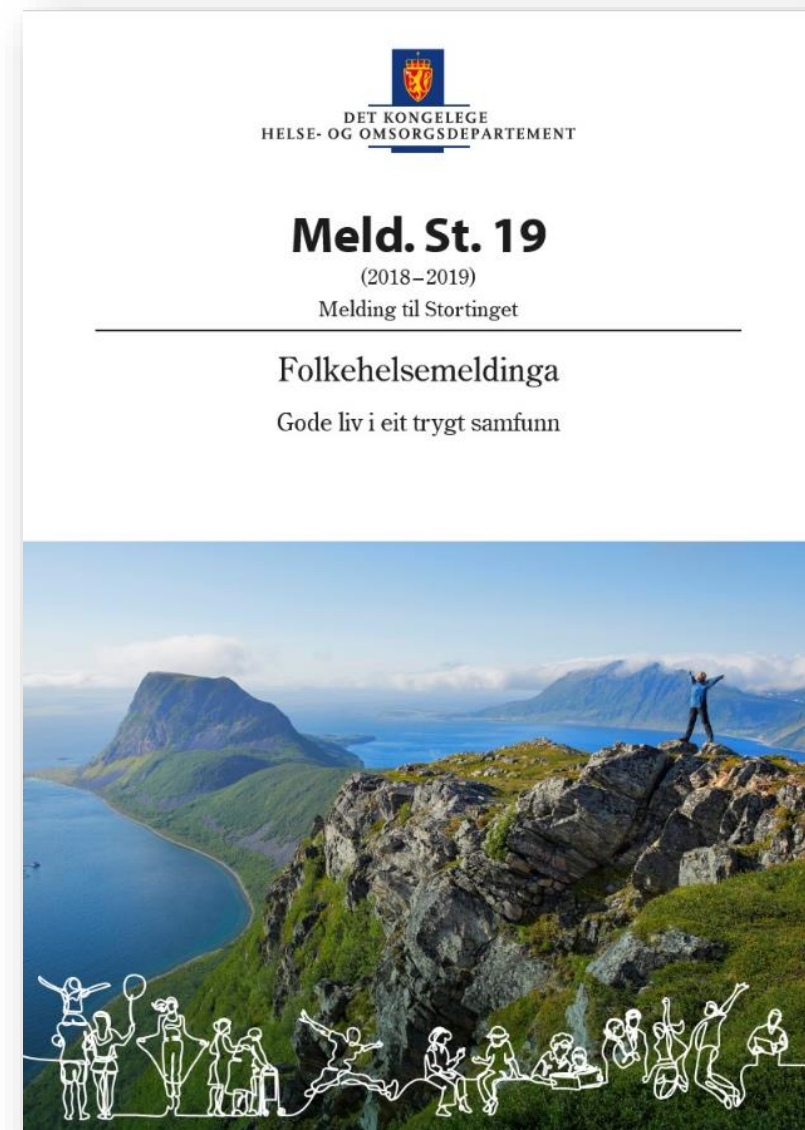
Målet er åpne og etterprøvbare prosesser der beslutningene bygger på prioriteringsprinsipper som gjelder på tvers av kommuner og fylkeskommuner.»

Folkehelsemeldingen 2019

«Regjeringa vil bidra til eit berekraftig velferdssamfunn gjennom eit godt og systematisk tverrsektorielt folkehelsearbeid.

Noreg skal følgje opp berekraftsmåla til FN, og eit godt folkehelsearbeid er nødvendig for å nå desse måla.»

Helsenæringsmeldingen 2019

«Hovedmålet med *Helsenæringsmeldingen* er å bidra til økt konkurransekraft i den norske helsenæringen og samtidig bidra til en mer bærekraftig helse- og omsorgstjeneste, i form av mer effektiv forebygging, behandling og omsorg.»

Stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor 2020

Fire aktuelle områder for meldingen

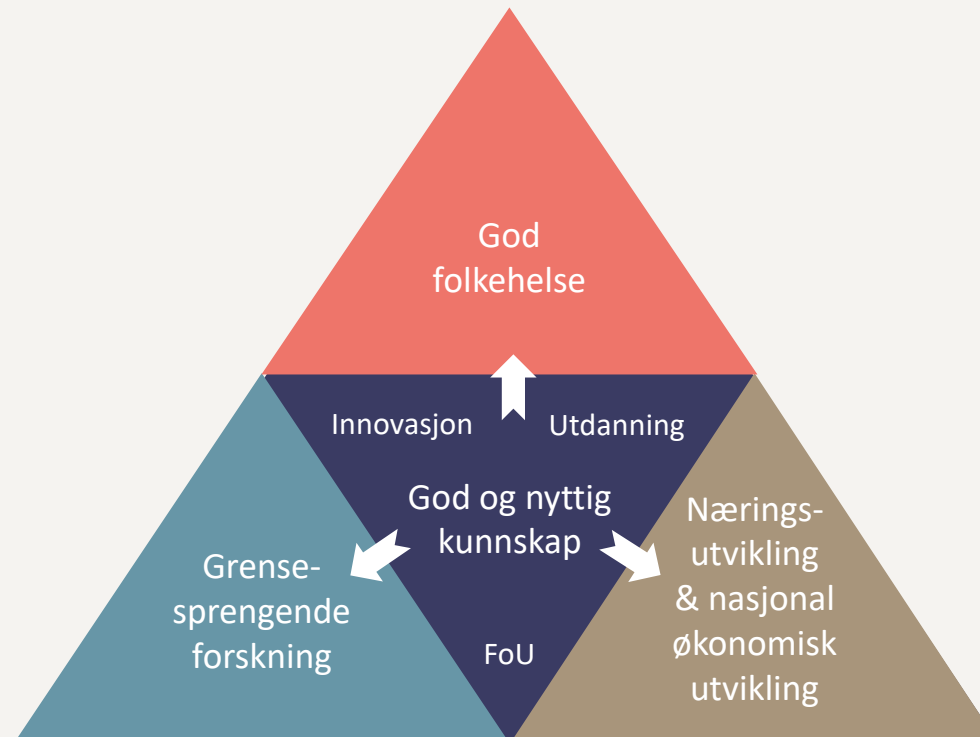
- Nasjonale initiativ og rammebetingelser
- Samarbeid internt og eksternt
- Effekt og gevinster
- Kompetanse, kultur og tankesett

H021

H021 Visjon

*Kunnskap, innovasjon og næringsutvikling
for bedre folkehelse*

H021

10 strategiske satsninger

Økt brukermedvirkning

Helse og omsorg som næringspolitisk
satsningsområde

Kunnskapsløft for kommunene

Helsedata som nasjonalt fortrinn

Bedre klinisk behandling

Effektive og lærende tjenester

Møte de globale helseutfordringene

Høy kvalitet og sterkere internasjonalisering

Utvikling av de menneskelige ressursene

Strategisk og kunnskapsbasert styring

Kommunenes strategiske forskningsorgan

Anbefalinger fra sluttrapporten februar 2019

- Regionale samarbeidsorgan med representanter fra klyngene, UH-sektor, brukere
 - Fire regioner – ikke tatt stilling til lokalisering
- Grunnstruktur på kommunenivå – en eller flere «motorkommuner»
- Nasjonal overbygning
- Plan for opptrapping av forskning og utviklingsarbeid
 - Ambisjonsnivå: årlig ressursinnsats minst en prosent av samlede budsjettmidler
 - Forslag til finansiell opptrappingsplan
 - Videreutvikling av datagrunnlag, herunder KPR (kommunalt pasientregister)
 - Vurderes å anbefale likeverdig sørge-for-ansvar for FoU i kommunene som i spesialisthelsetjenesten – må utredes ytterligere

Helseanalyseplattformen

Hersedataprogrammet i regi av Direktoratet for e-helse

VEIEN VIDERE

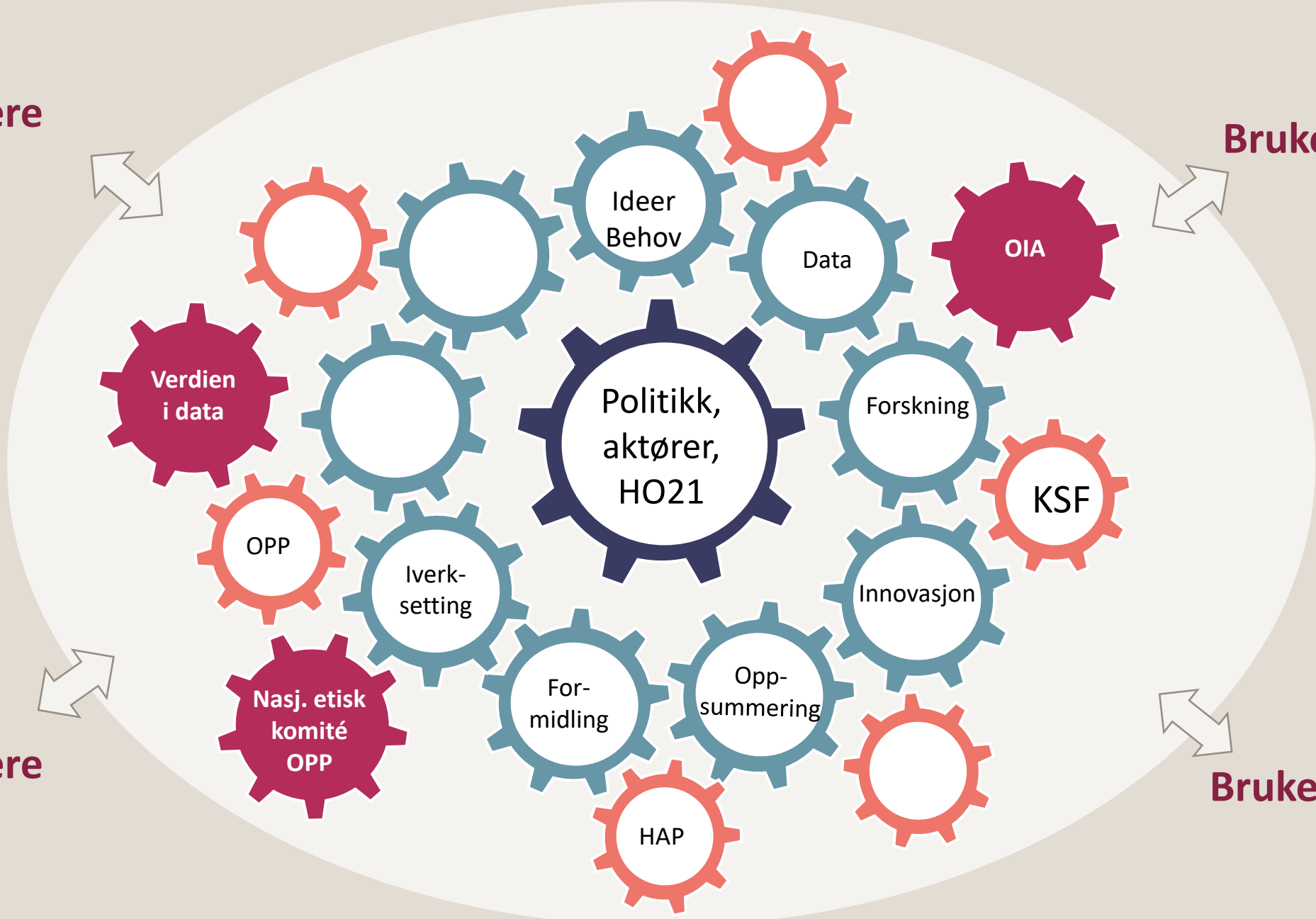
Kunnskapssystemet

Kort vei fra ide og behov til tiltak og produkt
Forskning og innovasjon som produksjonsprosess
Skape og sikre rom for kreativitet og høy kvalitet
Sterk integrasjon mellom virksomhet og Fol
Fart og tidsriktighet
Rammebetingelser og forvaltning

Forsknings- og innovasjonssystem for bedre folkehelse

Brukere

Brukere

Brukere

Brukere

Hva trenger vi å vite?

Data og analyse

Erfaringer

Forekomst og fordeling

Årsaker og konsekvenser

Effekt av tiltak

Kostnader

Etikk

Hvor mange barn og unge har ADHD-diagnose?

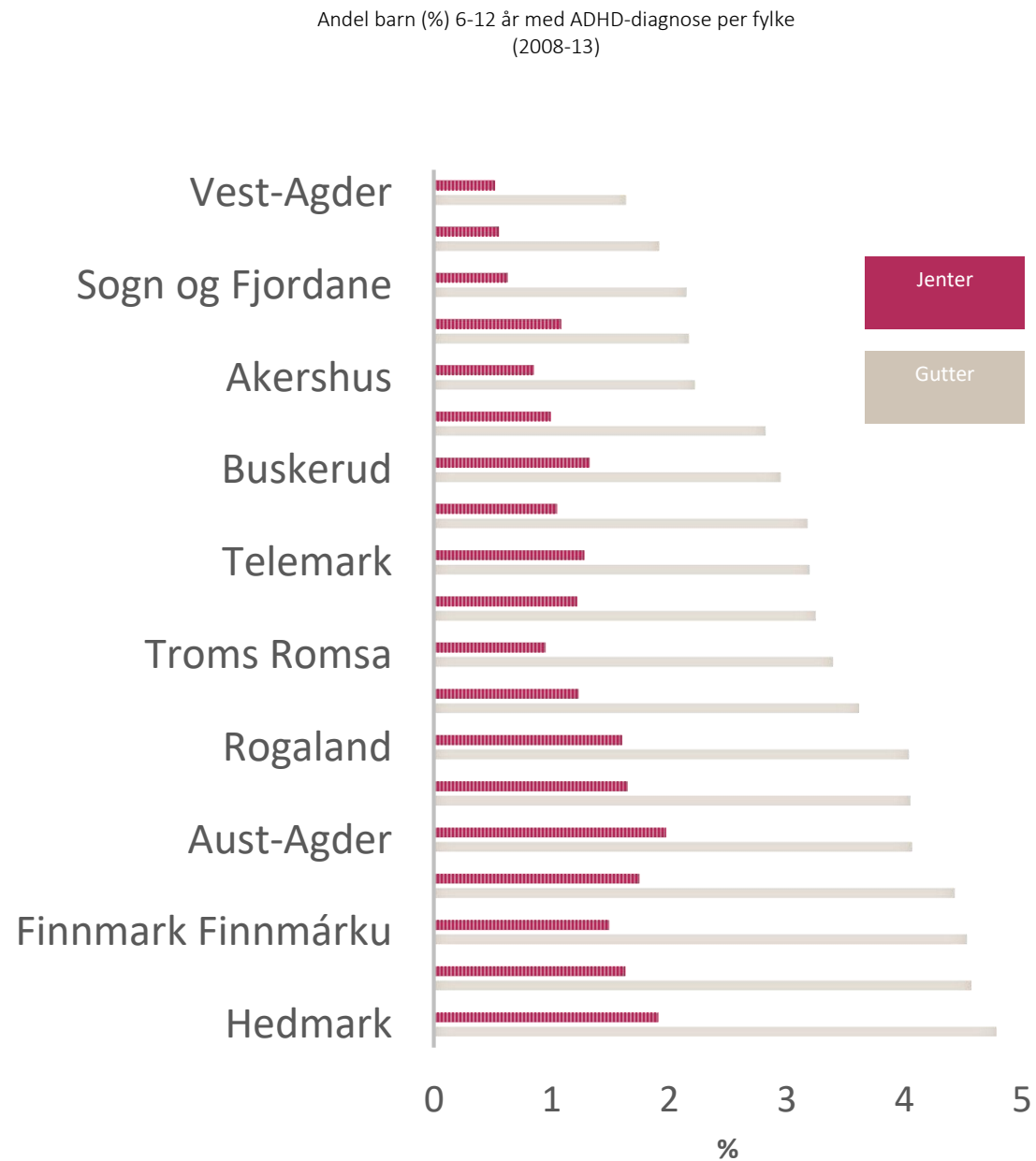
4,3%

av gutter i alderen 6-17 år

1,7%

av jenter i alderen 6-17 år

Forekomsten av ADHD varierer mye fra fylke til fylke.

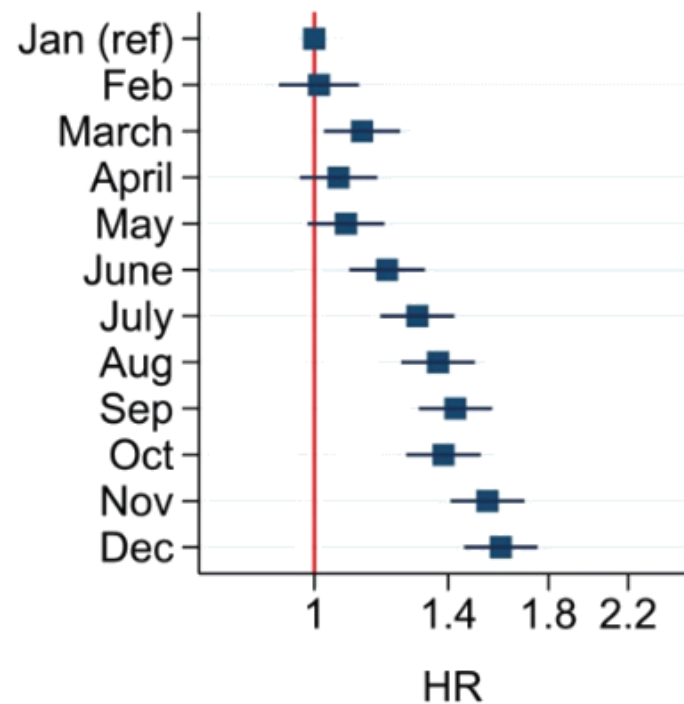

Kilde: ADHD i Norge, FHI, 2016.

Sannsynligheten for å få ADHD-diagnose øker med fødselsmåned for både gutter og jenter.

Det samme gjør sannsynligheten for å motta medisin for ADHD.

Sannsynlighet (hazard ratio, HR) for å ha mottatt ADHD-medisin etter fødselsmåned, blant gutter født 1998-2006, fulgt til 2014.

Kilde: Karlstad m.fl. 2017

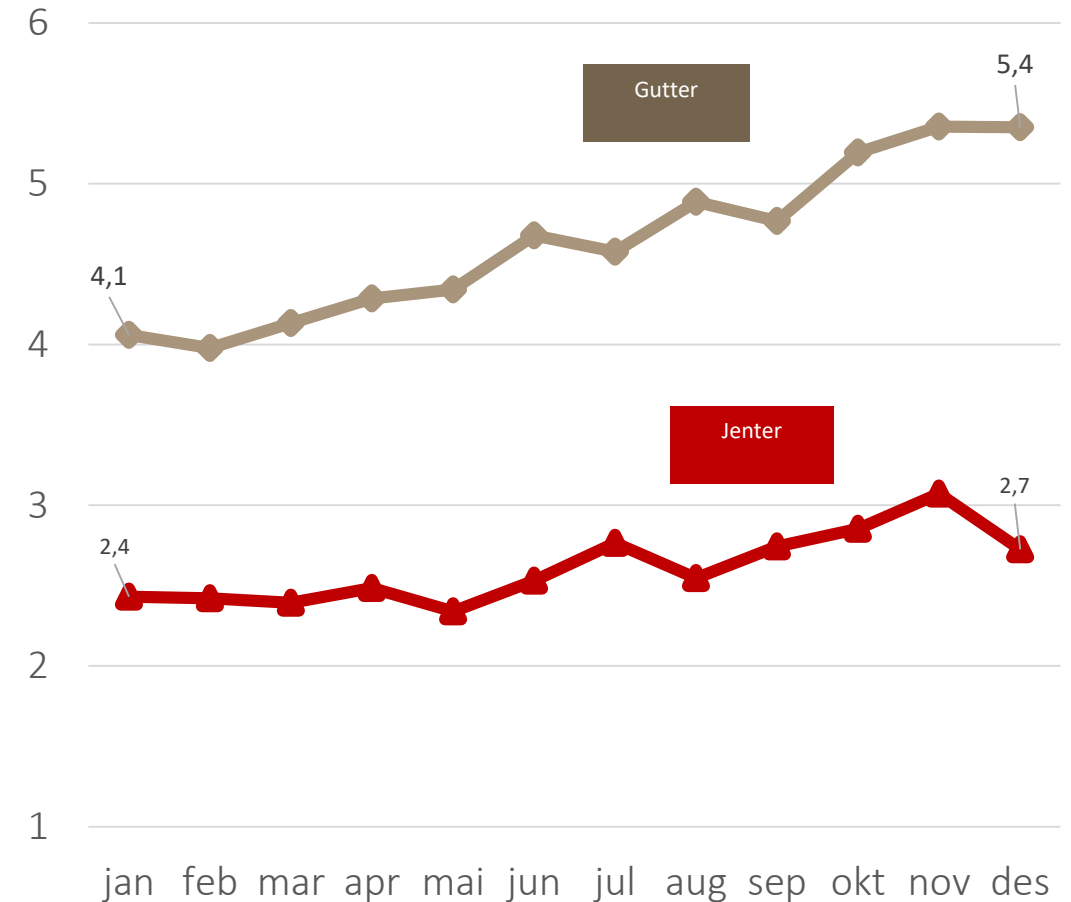
Reseptregisteret, NPR, Folkeregisteret. Ca 500 000 barn.

Sannsynligheten for å motta hjelpestønad blant gutter øker med fødselsmåned.

Blant hjelpestønadsmottakerne er hyperkinetiske forstyrrelser den hyppigst forekommende diagnosen.

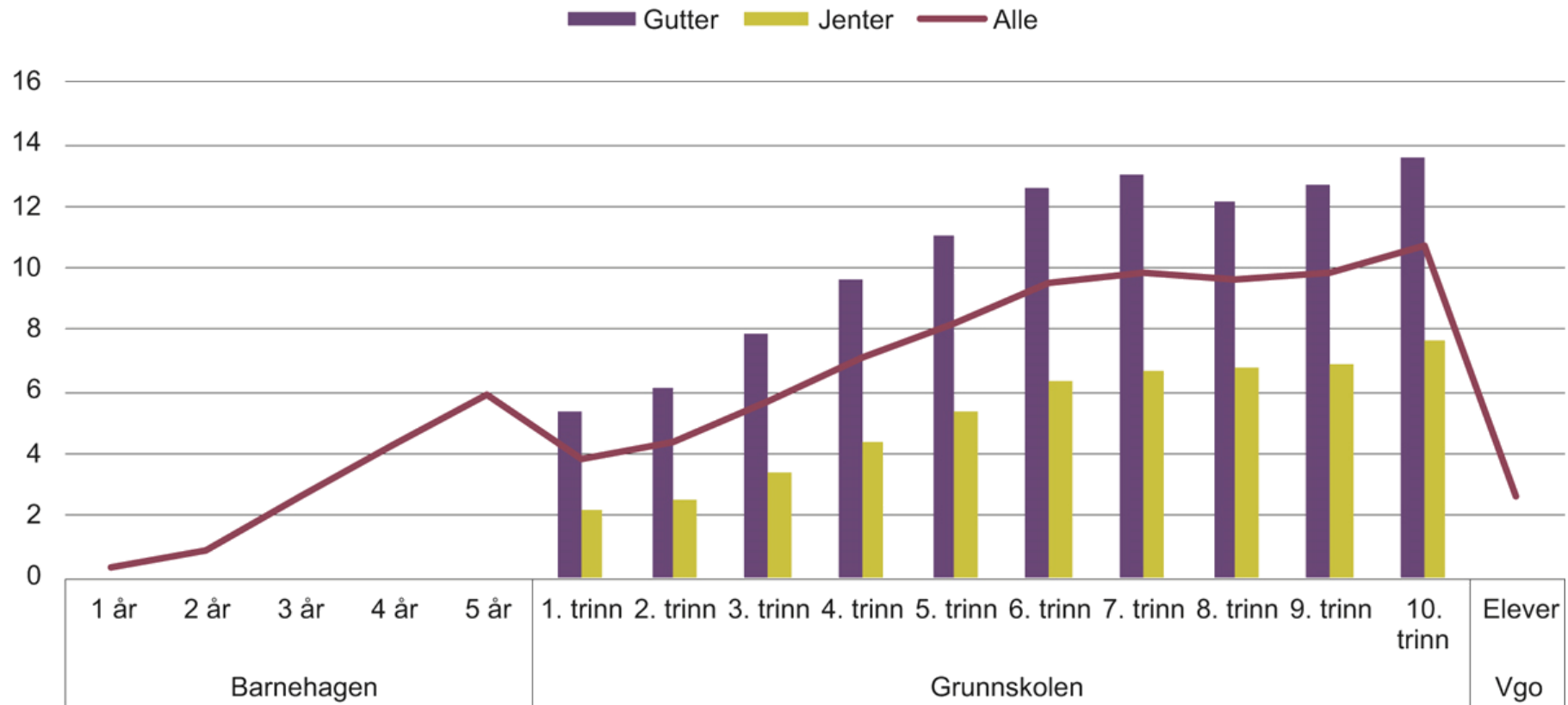
Kilde: NAV/Lima og Helde 2019

Andel (%) 6-17-åring som startet å motta hjelpestønad etter fødselsmåned, født 1983-97.

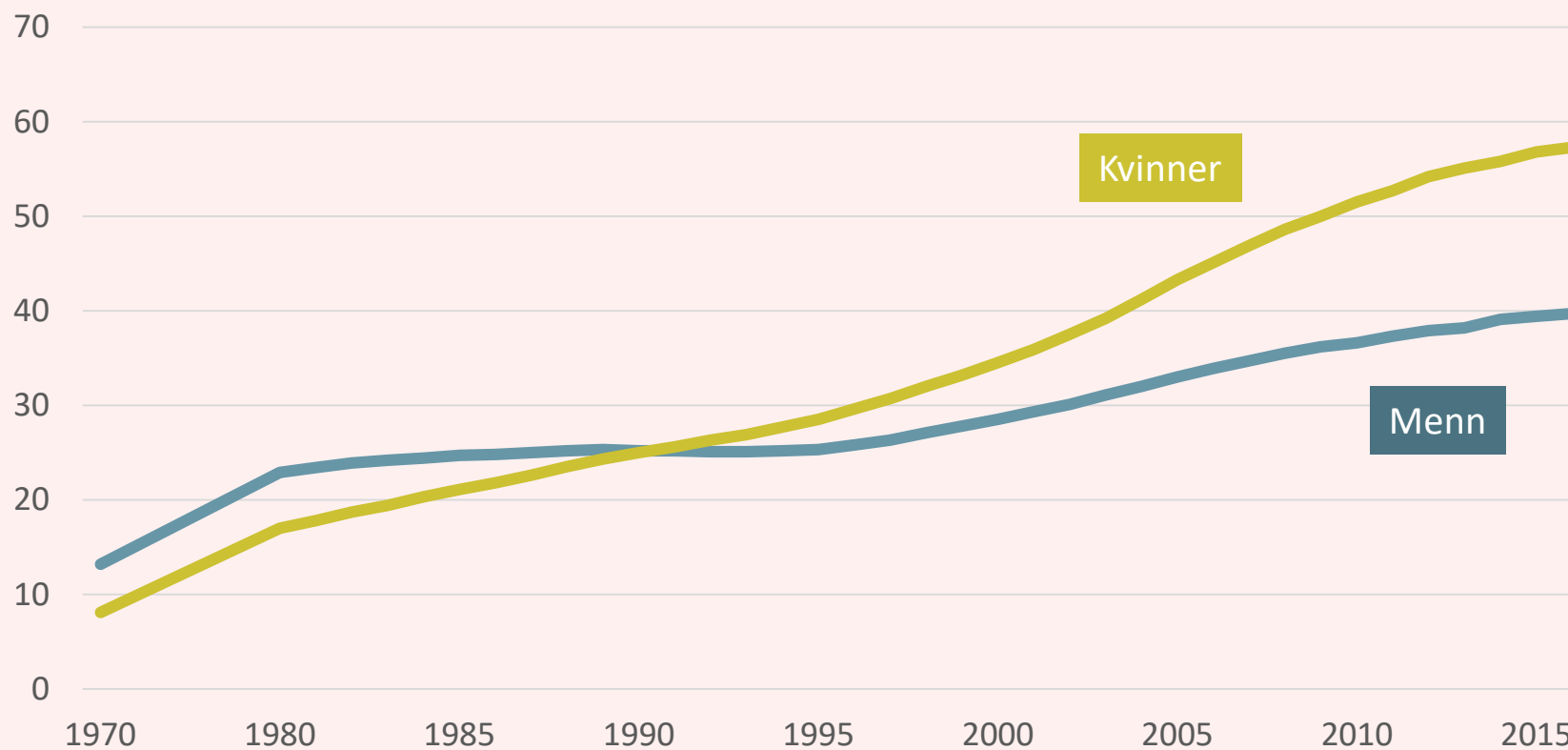
Flere gutter enn jenter får spesialundervisning

Andel med spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i grunnsopplæringen, 2017–2018

Flere kvinner enn menn tar høyere utdanning

Andel kvinner og menn i Norge med høyere utdanning i aldersgruppen 30-39 år, %

Utvikle kunnskapssystemet

- Gjenforene forskning og praksis
- Tenke og arbeide på tvers av fag, nivåer og sektorer
- Sikre kvalitet, kompetanse og uavhengighet

Forskning

Mer, bedre, raskere

Kostnadseffektivt,
Dagligdags og grensesprengende,
og morsommere!

...og dette er bare
begynnelsen

TAKK

Tre forslag

Nasjonal strategi for verdien i offentlige data

Offentlig innovasjonsarena etter modell fra BIA
(Brukerstyrt innovasjonsarena)

Nasjonal etisk komite for offentlig-privat-partnerskap (OPP)

Nasjonal strategi for verdien i data

- Norge har offentlige data i verdensklasse om helse, utdanning, fritid, arbeidsliv, trygd, skatt og mye annet
- Vi må sikre at verdien i data kommer fellesskapet til gode
- Kan vi bruke modellen fra petroleumsnæringen?

Offentlig innovasjonsarena etter modell fra BIA

- Mekanisme der en del forhold knyttet til kontrakt og deling av eventuell gevinst er avklart i forkant og innebygget som et premiss i søknadstypen, f.eks. redusert innkjøpspris for staten/kommuner

Nasjonale etiske komite for offentlig-privat-partnerskap (OPP)

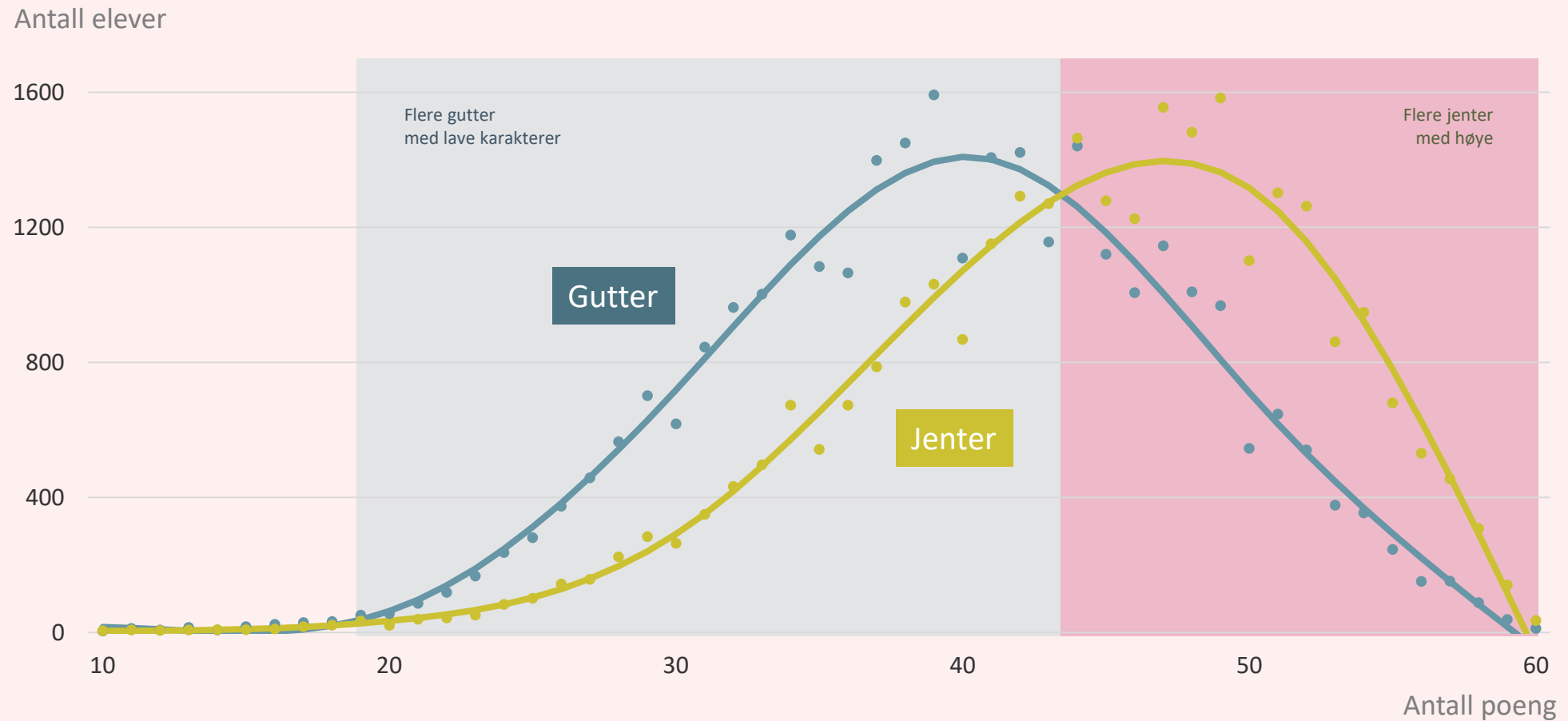
- Avklaring av krevende saker/spørsmål knyttet til samarbeid mellom private og offentlige aktører
- Samle erfaring og gi innspill til nasjonale (?) retningslinjer
- Gi støtte ved kritikk av samarbeidet i enkeltsaker

Kunnskapssystem

- Betydelige hull i datagrunnlaget for å forstå når, hvordan og hvorfor utenforskap oppstår i barnehagen og grunnsopplæringen, og hvordan dette henger sammen med helseforskjeller hos barn og voksne
- Et bedre kunnskapssystem er nødvendig for å identifisere årsaker og evaluere tiltak for eksempel knyttet til skolestart, spesialundervisning, diagnostisering og behandling
- Muligheter for oppfølging gjennom livsløpet er avgjørende

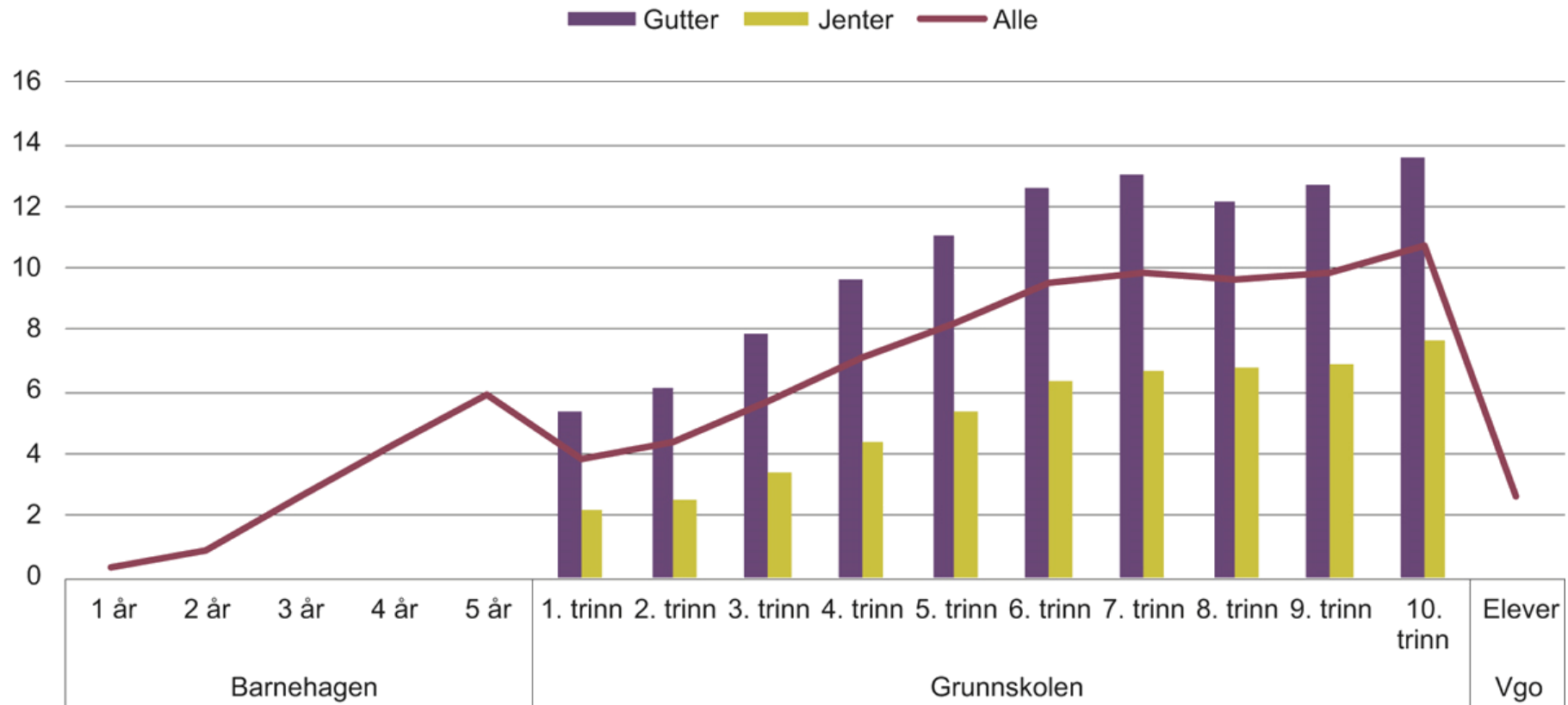
Jenter gjør det bedre enn gutter i hele fordelingen av grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng etter kjønn, 2018

Flere gutter enn jenter får spesialundervisning

Andel med spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i grunnsopplæringen, 2017–2018

Foreldrenes utdanningsnivå, kjønn og barnas skoleprestasjoner

Sjansen for å ha de høyeste karakterene ved avslutning av 10. klasse

17x

unge med foreldre med lengst
sammenlignet med
unge med foreldre med kortest utdanning

160x

jente med foreldre med lengst
sammenlignet med
gutt med foreldre med kortest utdanning